

Suttogások és sikolyok

2020 június 16. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

5

Átlag: 5 (1 szavazat)

Mérték

Biztosan bennem van a hiba.
Én nem hallok, az én hallójárataim dugultak el, az én érzékszerveim mondják fel lassan a szolgálatot. Azért tettem még egy próbát.
Újra visszatekertem ahhoz a részhez, ahol a két színészn? beszélget. Igen, ez lesz az: D. m?vészn? ránéz K. m?vészn?re, nyílik a szája… és mit is mond? Jó, jó, ezt megint nem értem, de mit válaszol a másik? Pár szót foszlányonként, mint s?r? hóesésben apró pihéket, nyakon csíptem, de az egészr?l, a mondatról fogalmam sincs. Negyedszerre sem értem, hogy a nyafogó tónusban, rossz hangsúllyal el?adott részlet mir?l szól.

Valamelyik nap újra megnéztem a Butaságom történetét. Na, azt értettem, elejét?l végig. *Básti Lajost* éppúgy, mint *Ruttkai Évát. Kiss Manyi* szövegeib?l sem veszett el egyetlen hang sem, ahogyan az egyébként korántsem harsány *Mensáros Lászlóéiból* sem.

Lehet, hogy valami rejtélyes beavatkozással titkosították az elmúlt húsz esztend? filmjeinek hanganyagát? Hogy ne értsd meg els?re, harcolj, küzdj meg a szavakért, a befogadásért? Jó, ez csak vicc – de mégis hogyan lehetséges az, hogy mondjuk, a Rákóczi hadnagyának meg A tanúnak minden hangja tökéletesen kivehet?, érthet?, míg a kortárs filmekben a legnagyobb mai sztárok közül is sokan csak hebegnek és habognak?

A tétel annyira igaz, hogy egy filmen belül is felbukkan a jelenség. Mintha úgy volna igaz, hogy aki 1990 el?tt végzett a f?iskolán, az még tud beszélni, míg a fiatalok közül a legtöbben affektálnak, modoroskodnak. *Gáspár Sándort*, *Kulkát* vagy éppen *Reviczkyt* els?re is értem, míg a huszon-harmincasok – tisztelet a kivételnek – mintha valami ejtésnehezít? tablettát nyeltek volna. A suttogásokból, sikolyokból, kaffogásokból, hadarásból álló dzsungelben elakad a katarzisexpedíció.

Anyám, aki a kecskeméti színházban anno együtt dolgozott *Udvaros Bélával* (igen, ? *Udvaros Dorottya* papája!), mesélte, hogy a néhány napja elhunyt rendez? próbákon a hátsó sorba ültetett egy jegyszed? nénit, akinek az volt a feladata, hogy ha valamit nem hall, nem ért, azonnal jelezze. Merthogy a színpadról egyetlen hang sem veszhet el: ha suttog a színész, vagy halkan beszélnek a szerepl?k, annak az els? sorban ugyanúgy hallatszania kell, mint hátul.

Töredelmesen bevallom, a színm?vészeti oktatáshoz annyit értek, mint hajdú a harangöntéshez, de véleményem azért van, tekintve, hogy ismerek mindenféle korú, tudású és elkötelezettség? színészt. Éppen ezért úgy sejtem, hogy a színészek régebben egyszer?en meg akarták tanulni a mesterséget, manapság pedig sokszor csak különlegesek akarnak lenni. Nincsenek persze könny? helyzetben azok, akik komplex tudásra vágynak, hiszen a lehet?ségek is besz?kültek.

Bizonyos darabokat, bizonyos karaktereket tapasztalat híján ma már rekonstruálni kell, a szerz? és a m? mögötti világ elenyészett. A háború utáni négy évtizedben például gond nélkül le lehetett forgatni vidéken játszódó filmeket, paraszti és polgári származású színészek egyaránt hitelesen alakítottak földm?veseket, falusiakat, kisvárosiakat. *Görbe János, Páger Antal, Horváth Teri, Soós Imre* vagy éppen *Dörner György* családi háttere, indíttatása különbözhetett, de a megélt anyagból merített színjátszási képességük nem hagyta cserben ?ket. Ma az ember félve pillant bármilyen vidéken játszódó darabra, a színészek holt világban bolyonganak, a leggyakrabban fogalmuk sincs arról, mit kellene kezdeni egy f?szolgabíró, szegénylegény vagy tanyai cseléd karakterével.

Csányi Sándor mesélte egy interjúban, hogy amikor *Szabó Istvánnal* forgatták a Rokonokat, az id?s rendez?nek kellett elmagyaráznia, hogyan mozog, gondolkodik, viselkedik egy magyar dzsentrifiú. És ez nem Csányi szégyene: egyszer?en a körülmények okozták, hogy ami *Latinovitsnak* vagy *?zének* még eleven anyag, a maiaknak már történelem. Igen ám, de pont emiatt filmen és vásznon helyzetek, helyszínek egész sokaságával vagyunk képtelenek azonosulni.

Hiába vagyunk ott egy Duna-parti csónakházban az ötvenes években, a szabadságharc leverésekor a csatatéren vagy éppen a századfordulós vonaton, ha XXI. századi, modern nyelvet beszél?, minden ízében hiteltelen színészek mondják fel a leckét. Nem hiszem el nekik, hogy ?k parasztok, jegykezel?k, cselédlányok, földbirtokosok, székely favágók, mert nem lehet elhinni. Ha pedig arra kényszerülök, hogy azonosulás helyett a kirívó hibákat lajstromozzam, ha a drámai szituáció nem ragad magával, mert a részletekre koncentrálok, akkor a befogadás csak hiú ábránd.

Akkor nem történelmi tablót, vidéki életképet nézek, hanem reflexiót az eredeti anyagra. És emiatt van, hogy a magyar drámairodalom klasszikusait lassan már játszani is kockázatos, hiszen azokban a múlt figurái szerepelnek, akiket életre kelteni felettébb rizikós vállalkozás. Átváltozás nélkül viszont nincsen színház, azonosulás nélkül

pedig befogadás.

Maradjunk annyiban, hogy – újfent leszögezve, tisztelet a kivételnek – helyes hangsúllyal, jól és érthet?en beszélni nem valamiféle avítt eljárás, hanem alapfeladat a színész számára. Talán itt kellene elkezdeni. Utána illene majd a különlegesség fátylával átlebbenni a szakmai örökkévalóságba.

Szentesi Zöldi László - www.demokrata.hu

Tisztelt olvasók!
Legyenek olyan kedvesek és támogassák "lájkukkal" a **Flag Polgári Magazin** Twitter oldalát a következ? címen: https://twitter.com/syracuse73. illetve a Facebook oldalát pedig az alábbi címen: https://www.facebook.com/flagmagazin
- Minden "lájk számít, segíti a magazin m?ködését!

Köszönettel és barátsággal!

www.flagmagazin.hu



Ajánló